

ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Заклад освіти: Фаховий коледж ОНУ імені

І.І. Мечникова

Циклова комісія з соціальної роботи

Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

ОПП: Соціальна робота

Рік навчання: I, II (обов'язкова дисципліна)

Кількість годин, кредитів: 135 годин (4,5 кредити ЄКТС)

Мова викладання: українська

СИЛАБУС

Викладач: викладач першої категорії
Олена Миколаївна Богданова

Контактна інформація: niksonkot@gmail.com

Комунікація зі студентами: e-mail, телефон, очні чи онлайн зустрічі Zoom, Google Classroom.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет дисципліни.

Психологічні факти, закономірності та механізми розвитку психіки в онтогенезі;

встановлення вікових періодів і причин переходу від одного періоду до іншого; особливості розвитку психіки людини в різні вікові періоди.

Пререквізити курсу.

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни: «Загальна психологія».

Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни: «Соціальна психологія», « Основи соціальної педагогіки».

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс буде викладений у формі лекцій 34 год. та семінарських занять 20 год., організації самостійної роботи студентів (81 год.).

Мета курсу.

Забезпечення теоретичними знаннями з вікової психології, озброєння студентів спеціальності « Соціальна робота» знаннями психологічних закономірностей розвитку особистості на різних етапах онтогенезу, а також здійснення підготовки студентів для роботи з людьми різних вікових категорій

Завдання дисципліни.

Ознайомити студентів з основами поняттями, принципами, концепціями вікової психології; виявити специфіку психічного розвитку людини на різних етапах онтогенезу, підходи до періодизації психічного розвитку особистості; виробити у студентів спеціальності «Соціальна робота» уміння та навички застосування набутих знань у практичних сферах професійної діяльності, активізувати особистісний та творчий потенціал майбутнього фахівця.

Очікувані результати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- предмет, методи, основні закономірності і структуру науки, її сучасні теоретичні концепції;
- загальні закономірності розвитку психіки людини: умови, чинники, рушійні сили; особливості пізнавальних процесів, емоційно-вольової, мотиваційної сфери
- періодизацію психічного розвитку людини

- основні особливості психічного розвитку дитини
- основні особливості психічного розвитку дорослої людини
- основні особливості старіння

вміти:

- вільно користуватися науковою термінологією, основним понятійним апаратом;
- вміти пояснювати психічний розвиток людини з позицій різних концепцій;
- вміти розв'язувати психологічні задачі, враховуючи якісні характеристики психічного розвитку людини;
- враховувати вікові особливості людини в професійній практиці.

СТРУКТУРА КУРСУ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи вікової психології.

Тема 1. Предмет вікової психології як науки. Історія становлення вікової психології

Тема 2. Методи вікової психології

Тема 3. Загальна характеристика онтогенезу людської психіки

Тема 4. Проблема періодизації психічного розвитку людини

Змістовий модуль 2. Психологія дитинства

Тема 5. Розвиток дитини у пренатальному періоді. Криза новонародженості

Тема 6. Психічний розвиток немовлят

Тема 7. Психологічні особливості раннього дитинства

Тема 8. Психічний розвиток дитини дошкільного віку

Тема 9. Психологічні особливості молодшого школяра

Змістовий модуль 3. Психологія дорослішання та дорослої людини

Тема 10. Психологічні особливості підліткового віку

Тема 11. Психологічні особливості юнацтва

Тема 12. Психологічні особливості дорослої людини

Тема 13. Психологічні особливості дорослої людини. Психологія середньої дорослості

Тема 14. Психологія пізньої дорослості. Психології старості та старіння

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання дисципліни застосовуються наступні методи:

Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, обговорення проблемних ситуацій. В ході лекцій за характером логіки пізнання впроваджуються аналітичний, синтетичний, індуктивний та дедуктивний методи.

Наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), демонстрація, метод безпосереднього спостереження.

Практичні: вправи: тренувальні вправи, творчі вправи, розв'язання психологічних задач; виконання індивідуальних завдань тощо. Семінарські заняття передбачають семінари для закріплення і систематизації знань та семінари для вивчення нового матеріалу. За формою проведення – семінар-бесіда, семінар-обговорення (реферативний), семінар-дискусія.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аханова А.В. Вікова психологія в схемах та таблицях. Методичний посібник. Л.: ЛПК, 2019. 76 с.
2. Ушакова І. М. Вікова психологія: курс лекцій. Харків: НУЦЗУ, 2016. 123 с.

3. Павелків Р.В. Вікова психологія. К.: Кондор, 2015. 469 с.
4. Савчин М.В., Василенко Л. П. Вікова психологія. 5-те видання, перероблене, доповнено. К.: Академвидав, 2021. 376 с.
5. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Вікова психологія. Навч. посібник. К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2020. 376 с.
6. Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія. К.: Каравела, 2019. 400 с.
7. Сучасний тлумачний психологічний словник
URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/427530.pdf

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, відповіді на семінарських заняттях та ін.

Форми і методи підсумкового контролю: усний іспит

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі усного опитування, оцінки систематичності та активності роботи студента на лекційних та семінарських заняттях, оцінки виконання завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль буде здійснено в кінці семестру у формі іспиту.

Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання усіх поточних та періодичних форм контролю, передбачених робочою навчальною програмою .

Підсумковий бал з дисципліни “Вікова психологія” визначається як середньозважена величина.

Максимальна оцінка за повний обсяг виконаних навчальних елементів дисципліни – **100 балів**, мінімальні необхідні бали для допуску до іспиту - **60 балів**

Види навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Поточний контроль на лекціях	0-1	3	0-3
Поточний контроль під час семінарських занять	0-5	3	0-15
Конспект лекцій, глосарій ЗМ1	0-2		0-2
Виконання письмової роботи	0-5		0-5
Усього за змістовим модулем 1			0 - 25
Змістовий модуль 2			
Поточний контроль на лекціях	0-1	3	0-3
Поточний контроль під час семінарських занять	0-5	3	0-15
Конспект лекцій, глосарій ЗМ2	0-2		0-2
Виконання самостійного завдання: розв’язання психологічних задач (письмово)	0-3	4	0-12
Усього за змістовим модулем 2			0 - 32
Змістовий модуль 3			
Поточний контроль на лекціях	0-1	3	0-3
Поточний контроль під час семінарських занять	0-5	4	0-20
Конспект лекцій, глосарій ЗМ3	0-2		0-2
Виконання самостійного завдання: розв’язання психологічних задач (письмово)	0-3	4	0-12
Виконання самостійного завдання: складання	0-6		0-6

психолог. поведінкового портрету			
Усього за змістовим модулем 3			0 - 43
Підсумкова сума балів (середнє арифметичне)			0 – 100

Самостійна робота студентів.

До самостійної роботи входить опрацювання конспекту лекцій, складання словника термінів з вікової психології, робота з додатковою літературою, підготовка до семінарських занять, виконання самостійних завдань (розв'язання психологічних задач).

ПОЛІТИКА КУРСУ

Викладання дисципліни відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова.

Політика щодо дедлайнів та перекладання: завдання, які самостійно виконують студенти, мають здаватися вчасно і обговорюватися під час проведення відповідного за тематикою семінарського заняття. Деякі види робіт можуть здаватися із порушенням термінів з поважних причин. Перекладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає дії відповідно до Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Політика щодо відвідування: відвідування семінарських занять є обов'язковим та без запізень. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, карантин тощо) навчання може відбуватись в онлайн формі (змішана форма навчання) на платформі із використанням ZOOM та Classroom.

Мобільні пристрої дозволяється використовувати під час роботи зі словниками для уточнення термінології, під час підготовки практичних завдань у процесі заняття.

Поведінка в аудиторії повинна відповідати загальним вимогам ділової та наукової етики: неприпустимо під час відповідей на занятті користуватися мобільними телефонами, порушувати дисципліну розмовами або в будь-який інший спосіб.